

Таксацията на дивеча през пролетта на 2010 г. се проведе съгласно указанията на Изпълнителна агенция по горите, дадени с писмо № 3600-14/27.01.2010 г. В определения срок бяха проведени съвместни регионални съвещания относно органи-

СЪСТОЯНИЕ НА ДИВЕЧОВИТЕ

зацията, сроковете и методите за таксирание на дивеча с представители на ловните сдружения и беше направена необходимата подготовка за правилното провеждане на так-

сацията на дивеча както в държавните ловностопански райони, така и в ловностопанските райони, в които дивечът се стопанисва от ловните дружини.

ПРОЛЕТНО ТАКСИРАНЕ НА ДИВЕЧА

РДГ	ВИД ДИВЕЧ												
	ЕДЪР ДИВЕЧ											ДРЕБЕН	
	Бл. елен	Ел. лопатар	Сърна	Диба свиня	Диба коза	Глухар	Муфлон	Мечка	Алп. козиорог	Тиб. як	Зубър	Заек	Фазан
Берковица	174	33	952	609	0	0	0	0	0	0	0	770	120
Бургас	1168	286	1584	2847	0	0	258	0	0	0	0	958	50
Благодеевград	97	79	1817	1692	5	153	183	76	0	0	0	2037	0
Варна	1038	556	809	1393	0	0	232	0	0	0	0	1530	1925
Велико Търново	1328	166	1500	1995	0	0	389	85	0	0	0	273	142
Кърджали	161	167	860	785	0	0	516	5	0	0	0	717	53
Кюстендил	186	126	749	795	28	0	100	24	0	0	0	473	0
Ловеч	799	120	960	1755	0	0	84	84	0	0	0	258	113
Пазарджик	364	170	1796	1330	288	839	207	96	0	0	0	713	0
Пловдив	865	135	1992	1323	473	299	310	113	0	0	0	1857	1496
Русе	1444	24	1101	807	0	0	0	0	0	0	0	2063	850
Сливен	605	164	1121	1225	0	0	163	7	0	0	0	1247	4180
Смолян	188	39	808	716	305	435	332	44	0	0	0	882	0
София	909	750	1160	1509	63	51	940	29	0	18	0	436	83
Стара Загора	412	0	664	767	0	0	15	52	0	0	0	643	175
Шумен	2341	119	1071	1713	0	0	37	0	0	0	0	1807	302
ДАСР по РДГ:	12 079	2934	18 944	21 261	1162	1777	3766	615	0	18	0	16 664	9489
Берковица	46	0	4100	3200	0	0	0	0	0	0	0	33 727	16 412
Бургас	370	36	2145	2964	0	0	0	0	0	0	0	16 268	1579
Благодеевград	0	0	2113	3175	0	0	0	0	0	0	0	21 492	450
Варна	385	101	2137	2063	0	0	270	0	0	0	0	28 420	10 735
Велико Търново	923	0	5108	3895	0	0	63	0	0	0	0	17 096	15 061
Кърджали	101	1247	5756	4535	0	0	10	0	0	0	0	21 616	4552
Кюстендил	23	0	2842	2958	0	0	0	0	0	0	0	7678	202
Ловеч	565	0	9038	4023	0	0	0	27	0	0	0	41 837	26 955
Пазарджик	36	0	1208	1632	0	51	0	4	0	0	0	12 610	333
Пловдив	180	2	3266	2356	0	13	0	38	0	0	0	43 201	4887
Русе	677	0	2753	1353	0	0	0	0	0	0	0	42 467	9847
Сливен	625	29	2855	3324	0	0	12	0	0	0	0	27 362	6772
Смолян	425	0	4944	3485	343	961	60	180	0	0	0	11 172	0
София	84	53	6544	6303	19	9	16	31	0	0	0	10 178	1303
Стара Загора	208	0	2265	2382	0	0	37	2	0	0	0	19 580	6762
Шумен	1442	0	2718	1771	0	0	0	0	0	0	0	28 717	5313
ПАСР по РДГ	6090	1468	59 792	49 419	362	1034	468	282	0	0	0	383 421	111 163
НП „Рила“													
НП „Пирин“													
НП „Централен Балкан“													
УОГС - Петрохан	26	72	220	28	0	0	0	0	0	0	0	56	0
УОГС - Юндола	0	68	60	48	0	13	60	1	0	0	0	12	0
НСО - Кричим	0	526	0	0	0	0	0	0	0	0	0	109	28
МС - Воден	980	295	119	218	0	0	46	0	0	0	19	0	0
МС - Искър	410	480	110	210	0	0	90	0	0	0	0	0	0
МНО	5	0	19	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ОБЩО ДАСР 2010 г.	13 500	4375	19 472	21 785	1162	1790	3962	616	0	18	19	16 841	9517
ДАСР 2009	12 528	3896	18 085	18 813	1077	1912	3805	625	0	18	19	16 024	9621
в % спрямо 2009 г.	7	11	7	14	7	-7	4	-1	0	0	0	5	-1
Предоставени АСР 2010 г.	6090	1468	59 792	49 419	362	1034	468	282	0	0	0	383 421	111 163
Предоставени АСР 2009 г.	6125	1347	55 917	46 039	388	830	430	281	0	0	0	370 928	98 999
в % спрямо 2009 г.	-1	8	6	7	-7	20	8	0	0	0	0	3	11
ВСИЧКО 2010 г.	19 590	5843	79 264	71 204	1524	2824	4430	898	0	18	19	400 262	120 680
ВСИЧКО 2009 г.	18 653	5243	74 002	64 852	1465	2742	4235	906	0	18	19	386 952	108 620
в % спрямо 2009 г.	5	10	7	9	4	3	4	-1	0	0	0	3	10

ЗАПАСИ В БЪЛГАРИЯ

Бяха разисквани начините за най-точно усътановяване на реални дивечови запаси. Направени бяха анализи на таксациите, плановете за ползване и реализирания отстрел

В БЪЛГАРИЯ - 2010 г.

ДИВЕЧ		ХИЩНИЦИ			
Яребица	Кеклаук	Вълк	Чакал	Лисца	Ск. кучета
258	79	46	72	266	126
210	0	40	1089	408	74
483	759	89	9	476	115
430	0	0	620	400	200
0	0	9	245	214	25
28	62	44	31	261	60
524	62	28	2	180	26
82	28	32	120	207	17
0	0	42	2	373	85
1199	135	52	112	650	81
162	0	21	590	250	60
245	30	34	595	369	157
97	25	30	0	528	64
146	0	88	43	107	13
193	62	37	154	223	43
0	0	14	481	256	130
4057	1242	606	4165	5168	1276
31 762	514	133	2331	2305	2037
12 581	238	62	3207	1914	912
14 094	8722	109	31	1693	728
13 953	365	0	2460	2170	2405
7551	20	47	3283	2701	2651
13 678	2354	198	2383	4438	2490
10 985	1412	124	94	1340	1264
16 194	375	46	4571	3609	3131
15 015	180	33	365	1096	624
65 197	1464	59	1312	2035	1603
6118	0	33	1485	1191	2212
20 713	1391	120	3976	2124	1182
2503	1268	115	0	2617	1085
12 016	891	242	488	1755	1634
23 134	901	51	3852	2347	1254
12 024	474	26	2070	1699	2669
277 518	20 569	1398	31 908	35 034	27 881
0	0	14	0	80	12
0	0	1	0	10	0
36	0	0	2	11	0
0	0	1	0	0	0
0	0	6	0	0	0
0	0	0	0	0	0
4093	1242	628	4167	5269	1288
3680	992	609	3863	5153	1567
10	20	3	7	2	-22
277 518	20 569	1398	31 908	35 034	27 881
259 311	20 410	1673	32 441	36 743	28 602
7	1	-20	-2	-5	-3
281 611	21 811	2026	36 075	40 303	29 169
262 991	21 402	2282	36 304	41 896	30 169
7	2	-13	-1	-4	-3

през 2009 г. Особено внимание беше обърнато на данните, получени за отстреляния дивеч, като основен показател за състоянието на запаса.

От представените обзори за състоянието на дивечовите запаси по регионални дирекции е видно, че таксирането на дивеча е преминало при добре създадена организация и контрол.

При преброяването на едрия дивеч е използван методът на пълното преброяване, като най-голямата тежест дават целогодишните наблюдения. Най-точни са резултатите, подадени от ДЛС, където има постоянно присъствие на терена и се провеждат целогодишни наблюдения на местата за подхранване на дивеча, водопоища, калища и дивечови просеки, както и сватбовищата на благороден елен и елен лопатар.

Във всички ловностопански райони беше спазено изискването за едновременно провеждане на таксация в съседни ловностопански райони. В предоставените ловностопански райони таксацията се извършваше в присъствието и под контрола на служителите от ДГС и ДЛС.

Таксацията на дивеча в националните паркове беше проведена и тази година без участие на служители от съответните ДГС, ДЛС и РДГ. Данни от проведените таксации в Национални паркове „Рила“ и „Централен Балкан“ не беше представена, поради което не са посочени.

Получените резултати от таксацията се характеризират със следната картина при отделните видове дивеч.

БЛАГОРОДЕН ЕЛЕН

Общият брой на благородния елен възлиза на 19 590, от които в държавните ловностопански райони (ДЛР) - 13 500 броя, и в ловностопанските райони на дружините - 6090 броя. В сравнение с миналата година има увеличаване с 937 броя, или с 5 %.

По-голям ръст на запасите има в РДГ - Шумен - с 227 броя (9 %), където тенденцията от предходните години за увеличаване на запаса се запазва. Налице е вече установен запас над допустимия, което предполага един по-интензивен процес на селекция и подобряване на трофейните качества на популацията основно в държавните ловностопански райони.

В сравнение с миналата година популацията на благородния елен в РДГ - Варна, се е увеличила с 225 броя (21 %).

Налице е спад на числеността на благородния елен в РДГ - Благоевград - с 34 броя (35 %) спрямо 2009 г. Липсата на прираст и същевременно спадът в числеността е тревожен факт, на който трябва да се обърне сериозно внимание при стопанисването на дивеча в тези ловностопански райони.

Половото съотношение на този вид дивеч е 1:2 в полза на женските екземпляри.

Запасът като цяло е под допустимия за страната.

ЕЛЕН ЛОПАТАР

Запасът от елен лопатар е 5843 броя, от които 4375 в държавните ловностопански райони и 1468 в ловностопанските райони на ловните дружини. В сравнение с миналата година има увеличаване на запаса с 600 броя, или с 10 %. В шест регионални дирекции има слабо намаляване, което се дължи основно на увеличаващата се численост на вълка и чакала. При този вид дивеч се констатират загуби на голяма част от прираста по тази причина.

СЪРНА

Запасът от сърна е 79 254 броя, от които 19 462 в държавните ловностопански райони и 59 792 в ловностопанските райони на ловните дружини. В сравнение с миналата година увеличаването е значително - с 5252 броя, или със 7 %. Може да се говори вече за едно общо стабилизиране на запасите на сърната в страната.

Като цяло за страната запасът от сърна е значително под допустимия.

ДИВА СВИНЯ

Дивата свиня наброява 71 200 екземпляра.

Увеличаването на запаса спрямо миналата година е с 6348 броя, или с 9 %. Този запас като цяло за страната е в рамките на допустимия. По-нататъшното увеличаване на запаса от дива свиня неминуемо ще доведе до редица проблеми, свързани най-вече с щетите, които тя нанася на селското стопанство, и вероятността от поява на заболявания от класическа чума по свинете в отделни райони с висока плътност.

ДИВА КОЗА

Запасът от дива коза наброява 1524. В сравнение с миналата година се наблюдава слабо увеличаване от 59 броя (4 %).

Общо за страната числеността на дивата коза не е реална поради липсата на таксационни данни от двата Национални парка „Рила“ и „Централен Балкан“ през 2010 година.

МУФЛОН

Броят на муфлоните е 4430, с 195 броя (4 %) повече в сравнение с 2009 година.

Налице е леко увеличаване на числеността на муфлона в РДГ - Велико Търново - с 80 броя (20 %) спрямо 2009 година.

Като цяло данните от таксацията на муфлона сочат едно относително стабилизиране на запасите в почти всички ловностопански райони.

ГЛУХАР

Общият брой на глухарите е 2824. В сравнение с миналата година общо за страната се наблюдава слабо увеличаване от 82 броя (3 %).

Тази численост на глухара не е реална поради липсата на таксационни данни от два от националните паркове за 2010 година.

Числеността в държавните ловностопански райони сочи относително стабилизиране на запаса.

ЗУБЪР

Зубрите наброяват 19, запазили са броя си спрямо 2009 г. и се стопанисват единствено в района на ДЛС „Воден“.

ТИБЕТСКИ ЯК

Броят на яковете е 18. В сравнение с 2009 г. числеността им се е запазила.

АЛПИЙСКИ КОЗИРОГ

По данни от таксацията алпийски козиорог няма. Липсва информация за числеността му в районите на националните паркове.

ДРЕБЕН ДИВЕЧ

При дребния дивеч положението за страната е следното: заек - 400 262 броя, увеличаване спрямо 2009 г. с 13 310 (3 %); фазан - 120 680 броя, увеличаване с 12 060 броя (10 %); яребица - 281 611 броя, увеличаване с 18 620 броя (7 %); кеклик - 21 811 броя, увеличаване с 409 броя (2 %).

По-голямата част от популациите на дребния дивеч обитават териториите на ловните сдружения. За съжаление част от ловните сдружения все още не разселват правилно доотгледани ловни птици в предварително подготвени местообитания. Затова много от разселените птици стават храна на хищниците и ефектът от задивечаването е минимален. Реалната численост на дребния дивеч във всички ловностопански райони ще бъде установена след провеждане на контролните есенни таксации.

ХИЩНИЦИ

Към април 2010 г. в страната обитават 2026 вълка, с 256 броя (13 %) по-малко отколкото през миналата година.

Чакалите в сравнение с миналата година общо за страната слабо са намалели - с 229 броя, или с 1 %, и броят им наброява 36 075. В 9 регионални дирекции се наблюдава увеличаване на чакала. Най-голямо е увеличаването в РДГ - Бургас - 177 броя (16 %). Тревожен се оказва фактът, че чакалът увеличава ареала си на разпространение и намира подходящи местообитания и в планинската част на ловностопанските райони и продължава да се явява лимитиращ фактор за числеността на дивеча.

Запасът от лисица е 40 303 броя. Намаляването спрямо 2009 г. е с 1593 броя (4 %).

По данни от таксацията във всички ловностопански райони обитават 29 169 скитащи кучета. В сравнение с миналата 2009 г. числеността им е намалела с 1000 броя (3 %). При тази численост на хищниците се налага изводът, че без целенасочено регулиране на популациите им възпроизводството на останалата дивеч ще бъде компрометирано.

Като цяло здравословният статус на дивеча през 2009 г. беше добър.

И в бъдеще усилията ще бъдат насочени главно срещу ширещото се все още браконьерство във всичките му форми, както и ефективна борба за намаляване на числеността на хищниците, свързана със задължителния планов отстрел във всички ловностопански райони.

Инж. Юлиан РУСЕВ

Най-добрите трофеи през 2009 г.

Показател за развитието на ловно-стопанство са добитите трофеи. По линия на организирания ловен туризъм в системата на Държавната агенция по горите са ловували 5092 ловци. Големината и качеството на трофеите показват тенденция към подобряване на техните показатели, което е знак за успешното стопанисване и разви-

тие на дивечовите популации. Данните за най-добрите трофеи, добити през 2009 г., са дадени в таблицата, като само при елена лопатар водещи са трофеите от територията на Ловно стопанство „Студен кладенец“ на НАРС „Съюз на ловците и риболовците в България“.

Инж. Динко ГОСПОДИНОВ

№	Регионална дирекция по горите	Държавно ловно стопанство	Вид дивеч	Възраст	кг/гр/см	Оценка по СИС	Медал
1	Русе	Дунав	благороден елен	10	13.60	245.18	злато
2	Кюстендил	Витошко-Студена	благороден елен	11	11.70	235.94	злато
3	Шумен	Паламара	благороден елен	11	12.70	230.47	злато
1	Кърджали	Женда	елен лопатар	9	3.39	186.13	злато
2	Кюстендил	Витошко-Студена	елен лопатар	6	3.10	181.37	злато
3	Кюстендил	Витошко-Студена	елен лопатар	7	3.10	172.30	сребро
1	Кърджали	Женда	муфлон	9	91.20	217.05	злато
2	Кюстендил	Витошко-Студена	муфлон	8	86.00	212.55	злато
3	Кърджали	Женда	муфлон	10	90.90	211.00	злато
1	Берковица	Миджур	дива свиня	8	24.60	137.40	злато
2	Велико Търново	Росица	дива свиня	9	923.60	134.30	злато
3	Пловдив	Кормисош	дива свиня	12	23.90	134.20	злато
1	Русе	Сеслав	сръндак	7	539.00	148.78	злато
2	Пазарджик	Алабак	сръндак	8	450.00	138.45	злато
3	Стара Загора	Мазалат	сръндак	8	461.00	135.05	злато
1	Смолян	Извора	дива коза	8	26.00	107.40	сребро
2	Пловдив	Кормисош	дива коза	15	26.05	107.18	сребро
3	Смолян	Извора	дива коза	9	24.50	105.15	сребро
1	София	Витиня	вълк-череп	8	26.80	42.20	злато
2	Велико Търново	Росица	вълк-череп	5	26.30	41.30	злато
3	София	Витиня	вълк-череп	4	25.40	39.60	без медал
1	Велико Търново	Росица	кафява мечка-кожа	15	0.00	453.09	злато
2	Пазарджик	Чепино	кафява мечка-кожа	5	0.00	354.94	злато
3	Стара Загора	Мазалат	кафява мечка-кожа	9	0.00	350.06	злато

1	Кърджали	Студен кладенец	елен лопатар	9	3.52	203.05	злато
2	Кърджали	Студен кладенец	елен лопатар	11	3.52	199.70	злато
3	Кърджали	Студен кладенец	елен лопатар	8	83.30	190.13	злато